

Žalobkyně se na žalovaných spoluvlastnících domu v obci T. (v Čechách) domáhá náhrady škody za úraz, který utrpěla navečer dne 13. února 1936 pádem na kluzkém a neposypaném chodníku před domem žalovaných, ačkoli tehdy bylo třeba chodník čistiti anebo posypati, neboť byl pokryt umrzlým sněhem. Proti žalobě namítli žalovaní mimo jiné též nedostatek pasivní legitimace, ježto chodník jest částí veřejné komunikace, jejíž udržování jest povinností obce, jež není oprávněna přesunouti podle platných předpisů čištění a posypávání veřejného chodníku na majitele domů. Soud první stolice žalobě vyhověl. O d v o l a c í s o u d zrušil napadený rozsudek s výhradou právní moci.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacím rekursům stran a uvedl v otázce, o niž tu jde, v

d ů v o d e c h :

Pokud jde o ručení žalovaných za vadný stav chodníku v době úrazu, netřeba v souzeném případě řešiti otázku, zda obec může platně nařídit, aby majitelé domů čistili a posypávali chodníky v době náledí, poněvadž jednak není zjištěno, že chodník byl obcí převzat, jednak udržovací povinnost vlastníka domu, uložená mu předpisem § 92, odst. 1, stavebního řádu pro Čechy (zák. ze dne 8. ledna 1889, č. 5 z. z. pro Čechy), přechází na obec teprve výslovným odevzdáním a převzetím chodníku, při čemž nerozhoduje, zda chodníku skutečně užívá jako veřejné komunikace, ani zda se obec stala jeho vlastníci jako veřejného statku (srv. rozh. č. 13117 Sb. n. s.). Povinnost udržovati nepřevzatý chodník v dobrém a tudíž ve schůdném stavu jest vlastníku domu uložena platným zákonem a není nejmenší pochybnosti ani s hlediska rozhodnutí nejvyššího správního soudu č. 12358 Sb. adm., že na základě řečeného zákona, totiž stavebního řádu, jest obec ve výkonu místní policie oprávněna v příčině chodníků nepřevzatých uložití vlastníkům domů povinnost k čištění a posypávání takových chodníků.

Čís. 16004.

Zadržovací právo podle § 471 obč. zák. lze uplatňovati i k věcem, jež se dostaly do detence věřitelovy bez vůle a vědomí jejich vlastníka, byl-li věřitel bezelstným v době, kdy učinil náklad na ně. Napotomní obmyslnost neškodí.

(Rozh. ze dne 3. dubna 1937, Rv I 2220/35.)

Srv. rozh. č. 14331, 12121, 11232 Sb. n. s.

Žalující firma se domáhá na žalovaných majitelích autodílny vydání traktoru a k odůvodnění žalobního nároku přednesla: Nájemce dvora Viktor P. odevzdal jí podle smlouvy sjednané dne 24. března 1930 k zajištění její směnečné pohledávky v částce 21.950 Kč mezi jinými zejména traktor, o nějž jde. Žalobkyně po převzetí traktoru ponechala jej

Viktoru P. v užívání a v uschování se závazkem udržovati traktor ten na vlastní útraty v dobrém a v použitelném stavu a hraditi veškeré možné opravy ze svého. Na traktoru byla připevněna tabulka s nápisem vyznačujícím její vlastnictví. Žalovaní namítli, že jim Viktor P. dal na podzim 1931 sporný traktor do opravy, že jim za opravu traktoru vznikla pohledávka 3.787 Kč, že v době opravy nevěděli, že traktor není vlastnictvím Viktora P. a že proto jsou oprávněni uplatňovati zadržovací právo jak podle občanského, tak podle obchodního zákoníku. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic, nejvyšším soudem z těchto

d ů v o d ů :

Ve sporu jde jen o to, zda mohou žalovaní proti žalobě o vydání traktoru uplatňovati zadržovací právo ve smyslu § 471 obč. zák. pro náklad učiněný na věc. Ustanovení čl. 313 a násl. obch. zák. nelze v souzené věci užití, ježto nejde o vzájemné pohledávky z oboustranných obchodů mezi stranami uzavřených. Leč nedostatek zákonných podmínek zadržovacího práva podle obchodního zákona nebrání tomu, aby bylo užito ustanovení občanského zákoníka o zadržovacím právu. Máť zadržovací právo podle obchodního zákona širší právní účinky (srv. čl. 315 obch. zák.) než zadržovací právo podle § 471 obč. zák. (srv. č. 4297 Sb. n. s.). Jde tudíž o dvě různé právní instituce, a třebas nelze užití zadržovacího práva podle čl. 313 obch. zák., lze i ve věcech obchodních užití ustanovení občanského zákoníka o zadržovacím právu (srv. čl. 1 obch. zák.). Podle § 471 obč. zák. může ten, kdo jest povinen vydati věc, zadržeti ji k zajištění svých dospělých pohledávek, vzniklých nákladem na věc učiněným nebo škodou věci jemu způsobenou, s tím účinkem, že může býti odsouzen k vydání jen za vzájemné plnění z ruky do ruky. Dovolatelka zdůrazňuje, že zadržovací právo nemůže býti vykonáno na věcech cizích, nejsoucích vlastnictvím dlužníka dotčeného věřitele, které se bez vůle a vědomí skutečného vlastníka dostaly do detence věřitelovy, a že v takovém případě se věřitel nemůže odvolávat na svou bezelstnost. Leč podle doslovu § 471 obč. zák., jak byl shora uveden, jest pro oprávněnost zadržovacího práva rozhodující, zda byl učiněn náklad na věc, o jejíž vydání jde. Aby tento náklad byl učiněn z popudu toho, kdo se domáhá vydání věci, zákon výslovně nežadá. Není závažné, proč držitel věci učinil na ni náklad a zda snad má proti vlastníku věci anebo proti třetí osobě nárok na jeho náhradu (srv. č. 11232 Sb. n. s.). Nelze ovšem uplatňovati zadržovací právo, jde-li o věc odňatou svémocně nebo lstivě, vypůjčenou, v uschování nebo v nájem vzatou (§ 1440 obč. zák.). O žádný z těchto případů však v souzené věci nejde, ježto, jak zjištěno, byl traktor odevzdán Viktorem P. žalovaným k opravě. Vyhledává se dále, by ten, kdo učinil náklad na věc, byl bezelstným, a to v době, kdy byl náklad učiněn. Zdůrazňuje § 334 obč. zák., že právo podržeti (správně zadržeti) věc pro svou pohledávku přísluší jen poctivému majiteli (Inhaber). Z § 338 obč. zák. pak plyne, že napotomní obmyslnost

neškodí dřívějšímu bezelstnému držiteli. Jde tudíž v souzené věci o to, zda byli žalovaní v době, kdy byl učiněn náklad na věc, bezelstnými v tom směru, že Viktor P., jenž jim dal traktor k opravě, byl oprávněn s traktorem disponovati čili nic. Nižšími soudy bylo zjištěno, že tabulka žalující firmou na traktoru připevněná byla olejem a prachem následkem upotřebení traktoru zamazaná a nebyla proto tak nápadná a že žalovaní nebyli na tuto tabulku ani upozorněni, ani jim nebylo řečeno, že traktor patří žalobkyni. Nebylo tudíž důvodné příčiny, aby žalovaní pochybovali o tom, že Viktor P. byl oprávněn dáti jim traktor k opravě. Se zřetelem na vývody dovolání doličující, že žalobkynino vlastnictví bylo na traktoru vyznačeno způsobem na venek patrným, se podotýká, že podle vlastního tvrzení žalobkyně šlo jen o t. zv. zajišťovací převlastnění, jež bylo podle jejího názoru převedeno na ni tím, že přenechala traktor nadále v uschování a k řádnému užívání převodci Viktoru P. a že k nazačení vlastnictví žalobkynina byla na traktoru upevněna plechová tabulka s nápisem, vyznačujícím vlastnictví žalobkynino. Šlo tudíž o převod vlastnictví prohlášením podle § 428 obč. zák. (constitutum possessorium), což však při zajišťovacím převlastnění nestačí (srv. č. 2461, 3701, 9924 Sb. n. s.).

Čís. 16005.

Nelze zároveň vydati rozsudek na složení přísahy vyjevovací i na vydání dokladů, dokud vyjevovací přísaha nebyla složena, když bude oprávněnému teprve na základě složené vyjevovací přísahy možno blíže označiti doklady, jichž vydání požaduje. Jest vydati zatím jen dílčí rozsudek o žalobní žádosti na složení přísahy vyjevovací a podle § 190 c. ř. s. přerušiti řízení o žalobní žádosti na vydání dokladů.

(Rozh. ze dne 6. dubna 1937, Rv I 1227/35.)

Žalovaný byl od roku 1913 až do roku 1933 jednatelem žalující společnosti, byl pověřen vedením obchodních knih a povinen předkládati po uplynutí obchodního roku účetní uzávěrku. Poněvadž žalovaný nevydal žalující společnosti, jsoucí od roku 1933 v likvidaci, veškeré příslušné doklady k obchodním knihám a tvrdil, že dokladů těch nemá, domáhá se žalující společnost výroku, aby žalovaný byl uznán povinným I. udati, které obchodní knihy žalující firmy z let 1913 až 1933 spolu se všemi příslušnými doklady, účty, korespondencí, běžnými účty komitentů Poštovní spořitelny a ostatních peněžních ústavů, zvláště pak uzavřené účetní uzávěrky a výkazy zisku a ztráty k 31. srpnu toho kterého roku a ostatní příslušné doklady žalující firmy, ještě existují a kde se nalézají, a vykonati přísahu, že její údaje jsou správné a úplné; II. žalující firmě předložiti a odevzdati pod I. uvedené záznamy a obchodní knihy spolu se všemi doklady, při čemž se vyhrazuje žalující firmě právo blíže označiti tyto obchodní knihy a záznamy spolu s doklady pro nevykonání vyjevovací přísahy žalovaným. Nižší soudy uznaly podle žaloby.